

Placeringsriktlinjer för

Linköpings kommuns donationsstiftelser

Beslutade av kommunstyrelsen:
2011-02-08, § xxx

Reviderad av kommunstyrelsen:

PLACERINGSRIKTLINJER FÖR LINKÖPINGS KOMMUNS DONATIONSSSTIFTELSE

1 Inledning

Dessa placeringsriktlinjer ersätter den Riskinstruktion som kommunstyrelsen fastställde 1998-11-24--25 § 166.

1.1 Omfattning

Linköpings kommun förvaltar för närvarande sammanlagt 56 donationsstiftelser – varav 54 är berörda av detta regelverk. De flesta av dessa har årlig utdelning av del av avkastningen. De 54 stiftelsernas gemensamma tillgångar uppgår till ca 298 mnkr per 1 januari 2010. Placeringsriktlinjerna anger hur dessa medel ska placeras.

1.2 Syfte

Syftet med placeringsriktlinjerna är att fastställa regler och riktlinjer för placeringsverksamheten avseende:

- a) Målsättning
- b) Organisation,
- c) Ansvarsfördelning,
- d) Tillåtna placeringar,
- e) Tillåtna motparter,
- f) Investeringsstrategi,
- g) Rapportering,
- h) Risktagande.

1.3 Målsättning

Den övergripande målsättningen är att ha en hög och jämn direktavkastning som möjliggör årliga utdelningar samtidigt som tillgångarnas värde realt värdesäkras. Målet är att direktavkastningen på placerade medel ska uppgå till minst 10 miljoner kronor per år. Avkastningsnivån motsvarar i utgångsläget en årlig avkastning på ca 3,3 procent. Med direktavkastning avses årliga ränteintäkter, kuponger, aktieutdelningar och erhållna premier. Reavinster är inte utdelningsbara och ingår inte i direktavkastningen.

2. Organisation

2.1 Ansvarsfördelning

Ansaret för placeringsportföljen är fördelat enligt nedanstående.

Kommunfullmäktige:

- a) ska besluta om finansregler.

Kommunstyrelsen:

- a) ska besluta om placeringsriktlinjerna och minst årligen revidera dessa;
b) ska minst årligen besluta om en normalportfölj baserat på en konsekvensanalys och en rapport av placeringsverksamheterna.

Kommundirektören:

- a) ska besluta om tillämpningsanvisningar och vissa detaljregler avseende placeringsriktlinjerna;

Kommunens ekonomidirektör:

- a) ska säkerställa att placeringsriktlinjerna efterföljs;
b) ska säkerställa att kommunen har den organisation som krävs för att hantera placeringsportföljen i enlighet med placeringsriktlinjerna;
c) ska säkerställa att placeringsriktlinjernas krav på rapportering efterföljs;
d) ska handla upp eventuella fonder och externa förvaltare;
e) ska säkerställa att god intern kontroll upprätthålls;
f) ska utse personer med behörighet att registrera och godkänna affärer;
g) ska till kommunstyrelsen årligen rapportera utfall av medelsförvaltningen.

3 Administration

3.1 Intern kontroll

Kommunens attestregler ska tydligt ange hur god intern kontroll upprätthålls för samtliga transaktioner och avtal inom finansförvaltningen. God kontroll ska upprätthållas bland annat genom att:

- h) alla affärer registreras i ekonomisystemet;
i) alla affärer kontrolleras så att dessa stämmer överens med affärsunderlag och med rapporter från externa förvaltare;
j) löpande kontroller görs av att förvaltarna följer placeringsriktlinjerna och andra eventuella begränsningar enligt avtalen med förvaltarna
k) regelbundna kontroller görs för att säkerställa att verkliga innehav stämmer överens med rapporterade innehav;
l) kräva att externa förvaltare har fullgoda systemstöd och rutiner för att upprätthålla god kontroll.

3.2 Redovisning

Donationsstiftelserna ska följa de rekommendationer som ges av Rådet för kommunal redovisning. Det innebär att lägsta värdet princip ska tillämpas. Värdering till marknadsvärde ska tillämpas när så krävs. Portföljvärderingar ska användas i den utsträckning det är möjligt.

3.3 Förvar av värdepapper

Samtliga värdepapper ska förvaras hos värdepappersbolag som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring, enligt 2 kap 1 § lagen om värdepappersmarknaden (2007:528), eller utländskt värdepappersbolag med motsvarande tillstånd.

4. Tillåtna placeringar

4.1 Tillåtna tillgångsslag

Tillgångarna får endast placeras i de tillgångsslag och med de motparter som anges i dessa placeringsriktlinjer. Placeringar i värdepapper som inte anges i dessa placeringsriktlinjer kräver särskilt beslut i kommunstyrelsen. Placeringar får göras direkt, genom diskretionär förvaltning eller genom fonder i nedan angivna tillgångsslag .

- a) Räntebärande värdepapper. Placeringar får göras i nominella och reala räntebärande värdepapper i enlighet med bilaga 1. Tillfällig överskottslikviditet får placeras på deposit i bank enligt bilaga 1.
- b) Aktier. Aktier i svenska och utländska publika aktiebolag som är föremål för regelbunden handel på reglerad marknad.
- c) Hedgefonder. Placeringar får göras i hedgefonder förvaltade av svenska fondbolag eller utländska bolag som har motsvarande tillstånd. Placeringar i hedgefonder ska göras i ett antal separat fonder eller i fond innehållande flera hedgefonder så att en riskspridning motsvarande minst 10 separata fonder uppnås.
- d) Kapitalskyddade produkter. Placeringar i kapitalskyddade produkter får ske förutsatt att de instrument produkten består av ryms inom begränsningarna i bilaga 1. Vid avstämning mot placeringsriktlinjerna ska kapitalskyddade produkter behandlas som ett räntebärande papper med kreditrisk, en placering i aktier eller annat tillgångsslag samt derivatinstrument.
- e) Derivatinstrument. Derivatinstrument i form av terminer, optioner och swapavtal får användas för att förändra den finansiella risken förutsatt att effekterna av instrumenten innebär att placeringsriktlinjerna fortsatt följs.

För placering i aktier gäller begränsning avseende sk enhandsengagemang enligt tillämpningsanvisning. Placeringar i utländska aktier får göras inom det gränser för minimum och maximum som anges i Bilaga 1. Placeringar i värdepapper nominerade i utländska valutor endast göras om dessa valutasäkras i enlighet med bilaga 1.

Placeringar får endast göras i sådana instrument där Linköpings kommun har förståelse för vilka risker placeringen medför. Vidare är det ett krav att placeringarna kan hanteras administrativt och i rapporteringen.

4.2 Godkända motparter och förvaltare

Transaktioner i värdepapper får göras med svenska värdepappersbolag som har Finansinspektionens tillstånd för handel med finansiella instrument för annans räkning i eget namn, enligt 2 kap 1 § lagen om värdepappersmarknaden (2007:528) eller med utländska institutioner med motsvarande tillstånd.

Placeringar får göras i fondbolag som har Finansinspektionens tillstånd enligt lagen om investeringfonder (2004:46) eller med utländska institutioner med motsvarande tillstånd.

Diskretionär förvaltning eller annan extern förvaltning får upphandlas av motparter som har Finansinspektionens tillstånd enligt 2 kap 1 § lagen om värdepappersmarknaden (2007:528) eller med utländska institutioner med motsvarande tillstånd som ovan. När externa förvaltare anlitas ska dessa handlas upp i konkurrens. Förvaltaren ska förbinda sig att följa kommunens placeringsriktlinjer.

4.3 Normer och värderingar

Linköping ska ta hänsyn till miljömedvetande, socialt ansvar och god etik i vid beslut om placeringar. Det betyder att placeringar som uppenbart strider mot hänsyn till dessa faktorer ska undvikas. Placeringar i värdepapper utgivna av företag förutsätter att det inte är känt att dessa bryter mot lagar och internationella normer för miljöförstöring, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, och korruption.

5. Placeringsstrategi

5.1 Riskhantering

Finansiella risker i en placeringsportfölj kan delas upp i strategiska och taktiska risker. Den strategiska riskhanteringen handlar om att reglera avvägningen mellan högre förväntad avkastning och ökat risktagande genom val av normalportfölj. Med strategi avses en bestämd fördelning av placeringarna mellan olika tillgångsslag (se kapitel 5.2 normalportfölj). Den taktiska riskhanteringen handlar om att begränsa avvikelser från normalportföljen och från de index som ingår i normalportföljen. Med taktiska avvikelser avses avvikelser från normalportföljen (se nedan) och avvikelser inom respektive tillgångsslag genom att verkliga placeringar avviker från det index som används för tillgångsslaget (se Bilaga 1).

5.2 Normalportfölj

Placeringsstrategin ska uttryckas i form av en normalportfölj som anger fördelningen mellan tillgångsklasserna. Normalportföljen ska väljas utifrån en bedömning av förväntad avkastning och risk. Förväntad avkastningen ska uppfylla avkastningsmålet och förväntad risk ska inte överstiga en risknivå som är acceptabel för Linköpings kommun. Beslutsunderlaget för val av normalportfölj som innehålla en konsekvensanalys i enligt med 6.3 nedan.

Normalportföljen ska för respektive tillgångsklass ange vilket jämförelseindex som bäst speglar avkastning och risk i tillgångsklassen. Detta jämförelseindex ska användas vid utvärderingen av medelsförvaltningen.

5.3 Riskmandat

Riskmandat ges dels i form av beloppsgränser per tillgångsslag och motparter vid räntebärande placeringar och derivatinstrument och dels i form av tillåtna avvikelser från normalportföljen. Avvikelsemandaten ska anges som procentsatser för volymavvikelser och i form av beloppsgränser för hur mycket verklig placeringsportföljs marknadsvärde får avvika från normalportföljen.

6. Rapportering

6.1 Rapporteringsrutiner

Rapportering ska ske i enlighet med bilaga 2. Bilagan ska ange innehåll i rapporterna, utförare, mottagare och rapporteringstidpunkter.

6.2 Resultatutvärdering

Utfallet av medelsförvaltningen ska följas upp regelbundet. Uppföljningen ska dels visa totalavkastningens utfall i förhållande till avkastningsmålet och dels mot normalportföljen. Rapporteringen ska visa utfall i enlighet med rådande tillämpning av redovisningsregler och även visa utfall förutsatt att alla tillgångar marknadsvärderas separat. Rapporteringen ska även omfatta en riskrapportering som visar hur risknivån i portföljen utvecklats.

6.3 Konsekvensanalys

Kommunen ska arbeta med riskanalyser i form av en konsekvensanalys som visar hur tillgångarna förväntas utvecklas. Analysen ska kvantifiera förväntad avkastning och risk. Konsekvensanalysen ska användas som underlag för val av normalportfölj. Resultat av konsekvensanalysen liksom de antaganden som analysen grundar sig på dokumenteras. Riskanalysen ska baseras på en simulering av framtida utveckling för tillgångarna. Resultatet av analysen ska visa förväntad avkastning och risk för normalportföljen. Motsvarande analys ska göras för alternativa normalportföljer. Därutöver ska ett stresstest göras för att belysa risken i ett worst case-scenario kommande budgetår.

Bilaga 1. Placeringsstrategi och riskmandat

De riskmandat som används ska reglera maximal tillåten volymavvikelse mot normalportföljens benchmark och maximal förlust mot benchmark. Därutöver regleras den kreditrisk som uppstår vid räntebärande placeringar och motpartsrisken i derivatinstrument.

Normalportfölj

Nedanstående tabell visar fastställd normalportfölj och minimal respektive maximal andel i respektive tillgångsslag

Tillgångsslag	Benchmark	Minimum (%)	Normalportfölj (%)	Maximum (%)
Räntebärande	OMRX Bond	50 %	60 %	80 %
Svenska aktier	SIXPRX	15 %	25 %	35 %
Utländska aktier	MSCI World	0 %	10 %	15 %
Hedgefonder	OMRX T-bill + 2 %	0 %	5 %	8 %
Totalt			100 %	

Andelen svenska och utländska aktier får inte överskrida 50 % tillsammans.

Om nivåerna för maximal överskrids ska åtgärder omedelbart vidtas för att återställa portföljen inom ovan angivna gränser.

Tillåten avvikelse för verklig portföljs marknadsvärde mot normalportföljens värde är begränsad. Om maximal förlust mot benchmark uppnås ska, om inte kommunstyrelsen beslutar om annat, förvaltningen snarast möjligt inriktas mot att följa den fördelning av tillgångarna som aktuell normalportfölj anger.

Beräkningsmetod	Tillåten skillnad
Marknadsvärdet av verklig portfölj jämfört med marknadsvärdet för en hypotetisk portfölj där tillgångarna alltid är fördelade enligt normalportföljen	Minus 10 mkr

Kreditrisk

Motpart	Marknadsvärde per kategori	Marknadsvärde per motpart
Svenska statspapper eller andra papper garanterade av svenska staten	Obegränsat	Obegränsat
Certifikat, obligationer eller direktlån utgivna eller garanterade av svenska	100 mkr	50 mkr

kommuner och landsting		
Svenska bostadsobligationer	250 mkr	100 mkr
Certifikat, obligationer eller direktlån utgivna av statliga bolag	100 mkr	50 mkr
Certifikat och obligationer utgivna av svenska företag med rating lägst BBB- eller motsvarande	50 mkr	10 mkr
Certifikat eller obligationer utgivna av utländska emittenter med rating lägst AA-	25 mkr	10 mkr
Fonder med företagsobligationer där kraven på placeringar innebär att innehavet överstiger 50 obligationer och att placeringar endast görs i obligationer med rating BBB eller bättre.	50 mkr	50 mkr

Valutarisk

Placeringar i utländska värdepapper, direkt eller indirekt via fonder, medför valutarisker. Följande riktlinjer gäller:

- placeringar i utländska aktier får göras inom normalportföljens min- och maxvärden;
- placeringar i hedgefonder nominerade i utländsk valuta ska valutasäkras;
- placeringar i värdepapper i övriga tillgångsklasser ska valutasäkras genom derivatinstrument förutsatt att placeringarna i respektive valuta överstiger 1 mkr.

Derivatinstrument

Vid upphandling av derivat ska minst tre parter tillfrågas. Den part som har bäst sammanvägda villkor ska väljas. Om två parter har likvärdiga villkor ska part där motpartsrisken är lägst väljas.

Nedanstående limiten avser beloppsgränser för nettovolymen för vid var tidpunkt utestående derivat. Med nettovolym avses att instrument som ger motsatta effekter får nettoberäknas.

Motpart	Limit per motpart
Nordisk affärsbank med rating lägst A-	25 mkr
Utländsk bank med rating lägst AA-	10 mkr

Bilaga 2. Rapportering

Rapportering ska ske enligt följande rapportplan.

Rapport	Innehåll	Mottagare	Utförare	Frekvens
Ekonomirapport	Förteckning placeringar Bokförda värden Marknadsvärden Avkastning Jämförelse normal- portfölj Jämförelse index Riskanalys	KS Finansrådet	Ekonomi- direktören	Månadsvis
Delårsrapport	Se ovan	KS	Ekonomi- direktören	Tertial
Konsekvens- analys	Förväntad avkastning och risk för normalportföljen plus stress test	KS	Ekonomi- direktören	Årsvis

Bilaga 3. Beskrivning av risker

Att placera medel på kapitalmarknader medför ett risktagande. Den som beslutar om placeringar ska vara medveten om vilka risker placeringarna medför. De finansiella risker som Linköpings kommun är utsatta för kan sammanfattas i nedanstående punkter.

Genom placeringar i vissa instrument och fonder, som garantiprodukter och hedgefonder, kan en placering ge en kombination av nedanstående risker.

Ränterisk

Med ränterisk avses risken att värdet av räntebärande placeringar sjunker till följd av att det allmänna ränteläget stiger. Generellt ger längre placeringar en större ränterisk eftersom värdet på dessa varierar mer än värdet på kortare räntebärande placeringar. Ränterisken hanteras med normalportföljen som utgångspunkt. Om verklig portföljs ränterisk överstiger normalportföljens ränterisk kan ränterisken minskas antingen genom att långa ränteplaceringar avvecklas eller genom att motsvarande effekt uppnås genom derivatinstrument.

Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken att emittenten av ett räntebärande värdepapper inte klarar av sitt åtagande vad gäller räntebetalningar och återbetalning i rätt tid. Kreditrisken hanteras genom restriktioner om vilka placeringar som får göras och genom att avveckla placeringar där risken bedöms ha ökat mer än acceptabelt.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken att motparten i en derivattransaktion inte klarar av det betalningsåtagande derivatinstrumentet medför. Motparter i derivatinstrument är vanligtvis banker. Motpartsrisken begränsas genom storleken på de transaktioner som görs mot respektive motpart och genom att välja motparter med god kreditvärdighet.

Valutarisk

Valutarisker uppkommer vid placering i värdepapper nominerade i utländsk valuta. Valutariskerna kan begränsas eller elimineras med hjälp av derivatinstrument.

Aktiemarknadsrisk

Med aktiemarknadsrisk avses risken att aktiemarknader generellt eller en aktiemarknad

har en svag utveckling. Storleken på aktiemarknadsrisken är beroende på hur stor andel av totalportföljen som placeras i aktier. Risken i aktiemarknaden hanteras med normalportföljen som utgångspunkt. Om verklig portföljs aktiemarknadsrisk överstiger normalportföljens och detta bedöms ofördelaktigt ska placeringar i aktier avvecklas.

Aktiekursrisk

Med aktiekursrisk avses risken att en placering i en specifik aktie ger en sämre avkastning än aktiemarknaden som helhet. Aktiekursrisk uppkommer dels som en följd av att placeringarna görs i ett fåtal aktier som inte speglar aktiemarknaden som helhet. Därutöver uppkommer aktiemarknadsrisk vid placeringsstrategier som syftar till att avvika från aktiemarknadens genomsnittsavkastning genom att hitta aktier som ger en bättre avkastning. Aktiekursrisk hanteras genom att begränsa tillåtna avvikelser från det index som tillämpas för tillgångsslaget.

Risker i hedgefond

Hedgefonder är fonder som placerar medel efter en strategi som syftar till att skapa en överavkastning. Målet är ofta att strategierna ska ge en positiv avkastning oavsett hur aktie-, ränte- eller valutamarknaderna utvecklas. Risker i hedgefonder är komplexa. Det finns alltid en risk att strategierna inte lyckas. Därutöver har det förekommit stora förluster i hedgefonder pga. manipulation med värderingar, slarv och rena bedrägerier. Placeringar i hedgefonder kräver därför att placerade medel fördelas på ett stort antal fonder så att god riskspridning uppnås.

Risker i kapitalskyddade produkter

Risken i en kapitalskyddad produkt är dels kreditrisken i det underliggande räntebärande pappret (emittentrisk); dels motpartsrisken i de derivatinstrument som ingår i produkten; dels marknadsrisken i de underliggande värdepapper eller marknader som derivatinstrumentet avser.